

La gira més cooperativa de Txarango: des de la venda d'entrades a la cervesa i les barres del concert

L'economia social i solidària tindrà una presència central en l'última gira de la banda d'Osona i el Ripollès | El grup ven les entrades a través de la cooperativa Ticketic, tindrà un espai gastronòmic gestionat per cooperatives i amb una nova cervesa artesana i cooperativa fruit d'un ambiciós projecte del qual també formen part del grup motor

La gira de Txarango combinarà música i arts escèniques

Txarango, que al llarg dels dos últims anys han culminat la seva conversió en cooperativa, donen un protagonisme central a l'economia social i solidària en la seva última gira que començarà el 16 de juny a Vic. Des de la venda d'entrades, a través de Ticketic, cooperativa sense ànim de lucre dedicada a la gestió d'entrades per esdeveniments i que destina les anomenades *despeses de gestió* a projectes socials, fins a les barres del concert i la cervesa que s'hi servirà, fruit d'un ambiciós projecte de promoció de la cervesa artesana i cooperativa, del qual Txarango també forma part del grup promotor.

«Fa un any que treballem per crear, donar suport i impulsar alternatives, des de l'economia social i solidària, que ens ajudin a construir espais culturals cada vegada més lluny del capitalisme

ferotge», expliquen els Txarango. En aquest sentit, afegeixen, dur a terme una gira totalment independent els ajuda a construir aquestes eines amb la idea que a poc a poc les pugui utilitzar tothom. D'aquí que la gira de Txarango, exceptuant la seva actuació als festivals Clownia, que organitzen ells mateixos a Sant Joan de les Abadesses, i Cruïlla, recorrerà el territori sota la carpa del seu propi circ. La carpa estarà envoltada per un altre espai lúdic i gastronòmic on també tindrà una gran presència l'economia social i solidària.

«La idea de girar amb un espai propi, com els circs de tota la vida, és un somni fet realitat», asseguren. Un somni que es farà realitat coincidint amb el desè aniversari del grup i amb la que han anunciat que serà la seva gira de comiat i per la qual ja tenen exhaurides totes les entrades, tot i que han avançat la intenció d'ampliar dates en els pròxims dies. La banda hi presentarà el quart disc amb un espectacle únic que suma música i arts escèniques.

Els concerts, que es faran tots en divendres i dissabte, començaran a 2/4 de 10 del vespre. Ja des de les 7, però, s'obriran les portes del recinte que, a més de la carpa pròpiament dita, tindrà un espai a l'aire lliure amb música, exposicions, parades de menjar i beure o zones de relax, que pretenen convertir el circ dels Txarango en un petit festival ambulant.

Txarango començarà la gira el 12 de juny a Vic Foto: Bernat Almirall

És en aquestes espais de restauració on ja es podrà veure la presència de l'economia social i solidària, ja que estan a càrrec de cooperatives d'iniciativa social i d'inserció laboral. S'hi serviran productes de proximitat i de temporada, per tal de generar xarxes d'economia local. Tot plegat, reduint el malbaratament alimentari i sense la utilització de plàstics d'un sol ús. La idea és que les persones que assisteixin al concert ja puguin sopar al mateix recinte. I un cop acabat el concert hi haurà Pds per a qui vulgui seguir ballant i gaudint de l'espai.

Barres i birres cooperatives

També, però, i aquest és, junt amb la plataforma ètica de venda d'entrades, un dels projectes

ambiciosos que van associats a la gira, les barres del concert i la cervesa que s'hi servirà. Txarango forma part d'un projecte que promourà una cooperativa de barres i cervesa artesana per donar servei a esdeveniments culturals sense haver de recórrer a les grans marques que pràcticament monopolitzen festivals i festes populars. Productors artesans amb projectes cooperatius de tot el territori estan creant la cervesa que s'estrenarà amb la gira de Txarango i que ben aviat podrà abastir tots aquells espais que així ho vulguin com a alternativa a les grans marques. En el projecte també hi participen altres cooperatives, com la que impulsa el Festival Esperanzah!, al Prat de Llobregat, o Cal Cases, de Santa Maria d'Oló, o Dies d'agost, editora de Setembre, que dinamitzarà la comunicació del projecte.

Alhora, més enllà de l'economia cooperativa, la gira també cuidarà el tema mediambiental, intentant generar el mínim impacte possible. A part de no haver-hi residu plàstic, també serà una gira sense lavabos químics. Tot el residu, que serà orgànic provinent dels espais de menjar i dels lavabos secs, servirà per donar vida a un projecte de permacultura.

«El gran circ» serà la gira de comiat de Txarango. Hi haurà, però, diversos companys de viatge. Des del director i escenògraf Lluís Danés, a diverses persones del món del circ i la música que aniran recollint a cada parada. La gira comença el cap de setmana del 12 i 13 de juny a Vic i en principi està programada fins el 27 de febrer de 2021, que s'acomiadaria a Girona. Ara, però, estan mirant si poden perllongar la gira més enllà del febrer. Els Txarango han entrat fa poc a l'estudi per començar a gravar el que serà el seu quart disc. El nou treball arribarà a la primavera.

Txarango marca el camí de la cooperativització

La vinculació de Txarango amb el món cooperatiu no és d'ara. Neix a partir de la seva sensibilitat social, però també de l'estreta relació que han mantingut amb el Festival Esperanzah! del Prat de Llobregat, que ha tingut des del principi el foment de l'economia social i solidària com a un eix prioritari. De l'entorn de l'Esperanzah! també en va néixer el 2017 la cooperativa Som Gestió. «Moltes entitats estaven pagant una gestoria i GATS (Grups Associats pel Treball Sociocultural) va decidir que, en comptes de pagar a uns tercers, contractaria persones que poguessin dur a terme aquesta tasca», explica Olímpia Sánchez, sòcia treballadora de Som Gestió.

Una carpa de circ acollirà els concerts de l'última gira de Txarango Foto: Bernat Almirall

Al principi, Som Gestió treballava per a GATS i portava la gestió comptable i fiscal d'algunes associacions i persones autònomes amigues, però de mica en mica es van adonar que les associacions i entitats de l'ecosistema de l'economia social i solidària tenien cada cop més necessitats i van decidir muntar la cooperativa. Actualment, assessoren una seixantena d'entitats, associacions, persones autònomes, societats limitades i cooperatives del territori.

I la conversió a cooperativa de Txarango també està molt lligada a l'Esperanzah!. «Nosaltres vam començar sent una societat civil privada (SCP) perquè en el moment en què vam constituir-nos com a grup el nostre gestor ens va recomanar aquesta fórmula jurídica perquè era la més econòmica i pràctica», explica Àlex Pujols, baixista de la banda. No obstant, quan van anar a tocar per primer cop al Festival Esperanzah! l'any 2014 van quedar fascinats. El festival els va descobrir que ja incorporaven el cooperativisme en la manera com funcionaven i prenen decisions. «En el món de la música hi ha molt desconeixement sobre el món cooperatiu», afirma Pujols.

A partir de llavors, Som Gestió els va acompanyar en el procés de transformació d'una SCP a una cooperativa de treball associat, Txarango SCCL, que van completar ara fa dos anys. «L'acompanyament de l'Esperanzah! i el nucli del Prat ens ha ajudat moltíssim. Amb Som Gestió estem molt més ben acompanyats del que ho estàvem abans i la fórmula cooperativa és la que ens representa millor», explica Pujols.

La problemàtica de la precarietat musical

Des de Som Gestió treballen «per les persones a partir de les mateixes persones i les seves necessitats», i s'encarreguen d'una part molt important del Festival Esperanzah!: l'assessorament comptable i fiscal dels grups de música. La seva primera fita va ser Txarango, amb qui comparteixen aniversari de naixement com a cooperativa. L'Esperanzah!, de fet, també està implicat en el projecte Barres i birres que s'estrenarà amb la gira de Txarango.

Som Gestió ha acompanyat el procés de cooperativització de diversos grups i actualment aposten per dues formes jurídiques diferenciades: la de cooperativa, que seria el cas de Txarango, i la de l'associació d'impuls -per a finalment convertir-se en cooperativa-, on hi ha formacions com Balkan Paradise Orchestra, Maruja Limón, Jazz Band (nascuda al Taller de Músics de Barcelona) i Microguagua. «El primer pas és formar una associació cultural per regularitzar la situació dels músics i que deixin de treballar en precari», explica Sánchez. La finalitat és millorar la seva vida laboral. L'associació actua com a entitat coordinadora dels espectacles de les artistes sòcies i fa els contractes amb l'organització dels llocs on actuen.

L'acompanyament que realitza Som Gestió és totalment gratuït durant un període d'entre sis mesos i un any. Quan porten un temps constituïdes, els cobren un rebut trimestral de 150 euros. «Si econòmicament aquesta quota suposa una gran despesa per a les entitats, arribem a un acord de manera que les que tenen un volum d'ingressos més alt aporten més que la resta. Així podem donar suport a les noves associacions d'impuls que vulguin néixer», explica Sánchez.

Els avantatges que suposa aquest canvi per a les bandes són diversos. Durant molt de temps, una de les vies que tenien per treballar legalment era facturar a través de gestories que funcionen com a falses cooperatives de treball associat o d'impuls empresarial en les quals l'artista s'integra com a sòcia. Quan han d'emetre una factura, aquesta cooperativa la dona d'alta com a treballadora i emet la factura, cobrant un percentatge i descomptant la cotització a la Seguretat Social i la retenció de l'IRPF. En els últims anys, Inspecció de Treball està posant en dubte aquesta pràctica i té al punt de mira aquest tipus de falses cooperatives, i exigeix a les sòcies les quotes d'autònoms no pagades.

Amb la fórmula associativa, poden tenir nòmines i contractes pels dies o temporades que treballen i emetre factures sense IRPF. A més, els ingressos dels bolos van tots a l'associació i és el grup qui decideix si una part la reserven per a la compra d'instruments, per exemple. «D'aquesta manera, es poden desgravar o compensar l'IVA, tenen un control total de la gestió econòmica i poden sortir d'aquesta precarietat econòmica», detalla Sánchez.

Microguagua, una de les bandes que han tingut l'acompanyament de Som Gestió Foto: Microguagua

L'horitzó: l'autogestió de les bandes de música

Dedicar-te a la música avui dia és una qüestió d'amor i fe. L'artista, quan toca en un concert i cobra, només té dues opcions per fer-ho legalment: emetre una factura (com a autònom, empresa o associació) o que l'empresa promotora el doni d'alta a la Seguretat Social en el règim especial d'artistes. La segona no passa gaire sovint.

L'Associació Cultural Microguagua és una de les que forma part de les associacions d'impuls de l'Esperanzah!. El grup va néixer fa dotze anys al barri barceloní del Raval. «Al principi érem músics de carrer i durant uns anys vam anar esquivant el tema legal com vam poder, preguntant a amics del sector com ho feien. En aquest procés, vam conèixer l'associació Musicat, que ens gestionaven la part legal i econòmica a canvi d'un percentatge», explica Francesco Casatta, El Tano, cantant i guitarrista de la banda. Un dia, van intentar optar a una ajuda econòmica que oferia l'Institut Ramon Llull per a la mobilitat d'artistes fora de Catalunya i necessitaven ser una persona jurídica per poder-s'hi presentar. A partir de llavors van entrar en contacte amb l'Esperanzah! i Som Gestió per constituir-se com a associació cultural, i fa un any que ho són.

La història de les Balkan Paradise Orchestra i Maruja Limón és similar. A l'inici treballaven amb l'assessoria jurídica Actura 12, amb qui gestionaven els temes comptables. «Nosaltres no teníem accés als nostres diners, hi havia molts retards i es quedaven un percentatge. Aquestes empreses fan el joc a Hisenda per cobrir-se les espatlles», explica Elisenda Fàbregas,

percussionista d'ambdues bandes. La necessitat de poder autogestionar-se i posar fi a aquesta situació les va portar a convertir-se en associació cultural.

Des del festival Esperanzah! ho tenen clar: cal treballar perquè cada cop més bandes esdevinguin cooperatives «com a forma de treball igualitària, autònoma, equitativa, autogestionada, solidària, horitzontal i transparent».

Part d'aquest article va ser publicat originàriament a la Directa.